

MB

74399

Timár
Gyöngy

HÁRMASOLTÁR

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TIMÁR GYÖRGY
HÁRMASOLTÁR

HÁRMASOLTÁR

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST

TIMÁR GYÖRGY

HÁRMASOLTÁR

*Lettem világgyűlöletben a zsidó
bűnökért kárhozó úr,
És most én vagyok az, bűnökön maradtam.
Csak arra várok a sötétben, és
megyök a jézus felismerés
vél az észek, ami kérdem én.*

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

(15. II)

OSZK
Könyvtár
5815. 1. 1. 1422
KÖNYV

SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST

© 1951, YORK, U.S.A. ARMIT ©

TIMAR GYÖRGY

HÁRMASOLTÁR

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MB 74.399

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

1974 év A. 3482 sz.

LELTÁRI SZÁM

R
2

ISBN 963 15 0086 1

© TIMAR GYÖRGY, 1974

KELTEZÉS HELYETT

*Lassan elhagyja testem a saját
öröklétébe butult ifjuság.
Bort csak az ősz ad, bárha szomorúbb.
Csobbanva árad a hordókba, és
aranylik a fanyar felismerés :
csak az leszek, ami belőlem út.*

OSZK

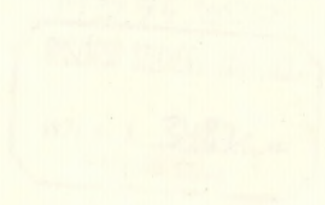
Országos Széchényi Könyvtár

ELTÉRÉS HELYETT

Le nem állapítja tetten a szót
Összeállítás: Mihály János
Hott csak az őz od, kő a szomszéd
Göbösöknek a kezét a földbe, és
amolyan a fanyar fenyérek:
csak az érzék, ami belőn ér.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

FÉLELEM FELÜLNÉZETBŐL

ANGYAL

És hirtelen az idő éle
szégyen lezárult minden előlédre.

És hogy én ké lettek szavam
szégyen, hőrcen vitéz pusztayom

És drága minden dologyom az
alany, hirtén súlyos érű fűre

És ait hirtén a világ lette szem les
hők színnel, az éle, az egész egyetemi
Országos Széchényi Könyvtár

FÉLÉLEM FELÜLNÉZETBŐL

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

NYANGYAL

fölfeketéllett az idő fala
végképp lezárult minden oldalösvény
aszú bogyókká lettek szavaim
mélyúton döccen vitéz puttonyom
a hátamon buckán dágványon át
alkonyi hamvú súlyos vérű fürtök
kihalt tisztáson mikor senki sem les
kék szárnyá nyílnak megsuhogtatom

Országos Széchényi Könyvtár

Vagy tényleg a szélből, mely a csillagok
jelenét irigyelek,
tapsolát és örökös gőzöket? Az utódért,
ki még nyomába állhat?

Ami ez se bírnos. Meglehet, hogy inkább
sürgős üzenő korbácsa, mit érez:
megőrizni a jövőnek, hogy itt jár,
hogy hozzátartozott a Nagy Egőzhez.

HIDEG ARANY

A nyár zöld botránya elült.
Kinyílnak kékarany
félelmeink, terpedő pávatollak.

Szelek sziszegő lassója. Szerelmek
koszorútlan fejfái, bokrok.

A nap még süt, de hét dioptrián.

A levegőben végigpergetik
emlékeik a fák.

Országos Széchényi Könyvtár

VÁGÓHÍDON

Nemes Nagy Ágnesnek

Csak közvetett a veszély, mi felötlött
(sűrű az ütleget s fogy a korlát),
valamit mégis éreznek az ökrök
s egymást léptenkint megugorják.

Tehát a herélt is gyönyörre vágyik,
amint a névtelen sejtésre retten?
Pattan, ahogy löki a pánik,
majd visszadöccen tehetetlen.

Vagy tán a széltől, mely a tóduló vért
jelenti orrlíkának,
támadt ez örült görcse? Az utódért,
ki még nyomába állhat?

Ám ez se biztos. Meglehet, hogy inkább
sürgős teendő korbácsa, mit érez:
megüzenni a jövőnek, hogy itt járt,
hogy hozzátartozott a Nagy Egészhez.

Ki fejt meg, hogy mit mond e vonagló
kan-tánc, amint a bot terelni kezdi?
Kétségtelen, hogy önmagát a tagló
egyértelműbben tudja kifejezni.

A GYERMEK

Hogy kilincsemig érjen,
a csoda fölágaskodik.
Máris kivéste magát az időből.

De a nemlét is rá hasonlít.
Mint az emlék. Mint a jövő.
Mint szoborra a negatívja.

Két halál között átmenet.
Ajtó, mely nyílik és csukódik.
Sose voltam még ily halandó.

LEJTMENET

Mikor történhetett, mikor,
hogy a fiatal fürgeteg
ütemes csapásaiból
lehúzott s lassan földre tett
önmagam betelt súlya, mit
már nem vállalt el az idő?
Mikor rakta rám fékeit
a Szörny, az eleven-evő,
a fölismerten is titok,
mely visszafelé tereli
hökkent létem? Mi teszi, hogy
Atlantisz mélyemlékei
zümmögnek föl a múlt alól,
s hogy ismét hullámába von
ifjúságom vadvize, hol
magam még megtalálhatom?
Hová figyeltem, mialatt
a lét két üres perc között,
mint részeg, fegyveres hadat,
önmagam hátába lökött?
Az a se-vissza-se-oda,
az a buta semerre-sem,
az állás rossz pillanata
mikor történt velem?

A FOLYAM TÖRVÉNYE

1

Őrjöngve ontja szerteszét
tízezer bolyhoska szöszét
a sok reménykedő fa.

Így hasadt szét, ilyen buta
bizalommal, mint szül e fa,
a legelső amőba.

Hogy mit is tesz, mit tudta ő?
S már mégis több volt, mint a kő:
kész kéjre, gyötremre.

Hát ki tán nála több vagyok,
a létnek mit is adhatok
én, sajtó ember-elme?

Csak mint egysejtű, annyit-e?
Hasadni buzgón kétfele
a kétségre s a hitre?

Vagy annyit csak, miként a fa,
a május fuvalmaiba
magvaim szétröpítve ?

Vagy vállalva a nagy folyam
törvényét, alázatosan
és roppant türelemmel

egyengetni jövetelét
annak, ki az lesz, ami rég
a sejtnek volt az ember ?

2

Micsoda régi-régi délután ez. Belfastban bomba robbant, mozgósítás Saigonban, Gibbs „Massachusetts” című számát kérte Váradi Franciska, Maklár, Széchenyi utca 84., édes istenkém, megint szagga a lábam, biztosan esni fog, szólj hozzá, 3 : 1-re ettől a csapattól, mégis csak illenék már meglátogatni Margit néniéket, fiacskám, oda nézz, hogy nem szégyellik magukat az utcán fényes nappal, Jézusom, de megnőtt ez a gyerek, lassan már iskolás, bizony, siesünk, a tévében krimi lesz, sajnálom, ma hideget eszünk, gyerekek, fogat mosni, ejnye, te nagy bolond, már megint min jár az eszed, te, te, te édes, úgy, még, még, most, Kossuth-rádió, Budapest, kedves hallgatóink, ezzel mai műsorunk, jóéjszakát, micsoda régi-régi éjszaka ez - - -

Én a tükör és ő a kép:
nézi magát bennem a lét,
nézem a létben magamat.

Együtt öregsünk, én meg ő,
növekszik bennünk az idő,
megbúvó, rákos daganat.

De látó, én, tűnök, s a vak,
ki életre ölt, megmarad
tovább cserélni egyre új

s még újabb alakzatait
egy soha-itt-nem-lesz napig,
remélve lankadatlanul

– mit is? hogy egyszer majd kinő
egy újdонат lény az idő
sodrában? olyan lény, amely

többet tud, mint e szenvedést:
értő tükörnek lenni és
rettegve múlni el?

ÖRÖKLÉT

Az idő lassan átítat.
De közben (bár másféle módon)
az időn én is, mintha csak
fiam lenne, átítatódom:

megtagadhat, de örököl
egy vonást attól, akit elnyűtt;
a velem-lét perceiből
nincs útja más, csak velem együtt,

földolgoz, akár húst a test,
de csontom el hiába ássa:
része vagyok, bármibe kezd.
Nincs szükségem feltámadásra.

LA STRADA

krá-kri kri-kri-krá
a tó fölött sirály
gyors autógumik szelek lassu hó
sikálják szorgosan a műutat

tá-ti ti-ti-tá tölcséres gramofonból
nyekergi vissza dalunkat a múlt
itt gurulsz ismét festetlen bohóc
biciklis Gelsomina
ujjad a szádban és a hirtelen fütty
parittyaként lő be az ablakon

tá-ti ti-ti-tá fuldokló szemed
mint mentőövet hordta a gyönyört
és boldog sikkantásod pengeként
bontott ki hajasbaba-dobozodból

egy nap meg kellett látnod Zampanót
pukkedlizned egy sziklatömb előtt
hogy járni tudjon vagy csak épp nevetni
de nyekeregte dalunkat a múlt
s kimerített a folytonos mutatvány

az elinalt időre fülelt még vissza tested
a leghamvasabb lázadás korára
mikor még hihető volt
hogy épp a bohóc lehet maszktalan
csak tessék napi két előadás
az átváltozó művészet csodája
szél voltál újra fádba öltöző
de isten tudja mégis sírni kellett
trombitád úgy vonított mint kutyák
ha holtat szimatolnak

üres a cirkusz kialudt a fény
gyors autógumik szelek lassu hó
sikálják szorgosan a műutat
porában fekszel magad is por
az átváltozó művészet csodája

PAUL CHAULOT HALÁLÁRA

Amikor minden mítosz elfogyott,
átbotlottál a szemhatáron.

Hova is vitt volna, hova
a kihűlt hitek üresjárata?
Ez nem az én halálom.

Most kényszerűn világíatsz,
attól, hogy hallgatnod kell.

A többi – frázis.

Hisz sírod fölött még a gyász is
leölt állatok belein zokog fel.

STRAWINSKY

Amikor ötven éve itt
Reszketve nehezül a botra
Majd kivár (szünetjeleit
Göggel ismétlő régi kotta)

Amikor ötven éve ők
Tudja hogy nemsokára meghal
S szemüvege most révedőbb
Mint fönn az ámuló balettkai

Itt ültem én midőn amott
Futó mosoly Ez most az ünnep
Se cintányérok se dobok
A hülyék fölállva füttyültek

Zsöllyébe roskad *Micsoda*
Bukás! – és lát halotti gyolcsot
Holt ballerínák csapata
Szökell Húzzák tetem-vonósok

*Amikor itt az ostobák
Függöny Kitámolyog a karnagy
Botrány Gyönyörű ifjuság
Valami szirupot akartak*

*Félszázad terhével föláll
Törpe órjása az időnek
Amíg javában állt a bál
Én dühösen otthagytam őket*

*Kacsint Az értetleneket
Ne bántsuk őket isten óvja
A botja kopog míg kimegy
Egy tűnő élet metronómja*

*A balettkar utánanéz
Aztán az ajtón végtelen tér
Nyílik-csukódik Semmi Kész
Nincs leverőbb a győzelemnél*

KETTŐ

Földrengéskor

a jelzőtű s a föld

Rángó zene

s közönyös partitúra

Bennem maradok

míg fölém nővök

Jajgatásaim

műszerhű tanúja

Kozmoszi flegma

és sóvár csapat

Térképjel és

haldoklók ordítása - - -

Visszamenőleges

hatállyal semmi vagy

De csak mint nulla

végösszegbe zárva

Egy mindig-épp-utolsó

pillanatba - - -

Ön-sorsát mérő

átmenet vagyok

Az amorf idő

testesült alakja

Valami
                  sohasem-egy állapot
Egyszerre így s úgy
                  Egy darabka lét
Út-verní vágyó
                  mielőtt kihűl
Saját bomlásán
                  kívül és belül
Rémült
                  kétféleség

DÓZSA

Most már eloldozhattok.
Bennem a bomlás.
Dólnöm? Lehetetlen.
Függőlegesen izzok el,
mint a határoszlopok.

AZ ÉJSZAKA HÁROM ÓRÁJA

12

Mennyi van, mennyi hátra?

Fekszem. A ketyegő idő
egykedvűen írja az éjszakába
a csönd kegyetlen szünetjeit.

Fölzeng az Apassionata.

1

Álmok, álmok.
Tisztás, hol egymást két test
egymássá szerette.
A vadvörös avar.

Hová rogytak a félhold-öklelte felhők,
e néma csörtetők, kik bundájukban a
fény félelmes hegyével is
oly méltósággal távolodtak omlani?

Hová porladtak a fák,
a féltékeny agancsaikkal
egymásba akaszzkodók?

Álmok, álmok.
Még egyszer megfogalmazódnék
a letisztázhatatlan ifjuság.

2

Még egyszer? Hogyan? Hol? Nevetség.
Már készülődnek idelátszani
fehér keresztjeikkel a nemlét
sündisznóállásai.

Be tudtunk egykor gondot űzni!
Odafenn
az ég írógép-billentyűi
ragyognak hidegen.

Segíts, maradék ifjuság!
Egymásnak ikre minden óra.
Napjaink között éjszakák
közönyös indigója.

VOLT EMBEREK KARA

Hajónkon a szél zászlait
lobogtatta a nyári csend.
Nap volt a nap, izzott az ég.
(Mi annak mondtuk odafent.)

Ott fenn, siklani egy kicsit ---
Hol lelünk most ilyen hajót?
Itt nincs fölöttünk nap. Sem ég.
(S még ha volna, se mondanók.)

EGY FÖLDLAKÓ SZÓL.

Sajnálom a gyerekeket.
Felnőttek lesznek.

Sajnálom a felnőtteket.
Halottak lesznek.

Sajnálom a világot is.
Örökkévaló, s nem tud róla.

Tébolyult törvényeiért
istent is sajnálnám, ha volna.

VAKU

1

Vizen, tetőkön
végignyal a napfény.
Élő kereszt, fekszem egy fehér sugár
gombostűjére tűzve.
Táskarádió. Bibap-rekviem.

2

Tanulságunk már épp elég van.
Romokat illeszteni romhoz?
Fogy az idő, s a sűrűbb maradékban
több lett a sürgős, kevesebb a fontos.

3

Valami tetre éhesek a fők.
Valami életre e nemzedék.

Állunk a hiány mágnese előtt,
mint a vasreszelék.

4

Mint istennő, ki tóba lép,
megfürdik bennünk a világ.
Majd kiolt minket a világ,
mindig másokba rejtve át
visszatükrözött szégyenét.

5

Halálomról tudok.
Ez sem segít.
Fekszem egy begyűjtött sugár
zsinórjához kötve, akár
egy láda dinamit.

TÁVLAT

Az út vége már idelátszik.
Megfojtanak a párhuzamosok.

AZ EMLÉK

Visszamenőleges átváltozás
Kifordított múlt végpontja

Országos Széchényi Könyvtár Súly
Visszacipelhetetlen

AZ ÖRVÉNY

Ki húzott be az örvény pereméről?
Nem az örvény maga?
Hogy megszenvedj, nem ő lett megkisértőd?
nyugalmad gyilkosa?

Kapálóztál, rettegve kínhalált, mint
gyerek a tű előtt.

Hiába minden: megmentett. Sokáig
kell még szolgálnod őt.

ÁTVÁLTOZÁS

A pécek hova lettek?

Kenyerüket befalták a tetőfedők,
a kőművesek, ácsok, tanítók.

A tanítók hova lettek?

Komisz kölykeiket elvitte a háború,
a vénség, a szívbjaj, a rák.

Hova lettek a névtelenek?

Alkonyvörös tűzfalak ormairól
bámulnak néha ránk.

Már ők sem tudják a titkot,

hogyan lett lisztjükből cement,
szomorú szavukból egy nemzet épülete.

HÁRMASOLTÁR

1

Még egyszer elkezdni, még
egyszer kisiklani a karma
közül, még egyszer a szervek nyugalma,
hogy van még haladék!
És még és még, és még egyszer e még,
pulzust tapintva, tükörben magamra
meredve, mint egy meg nem élt kalandra,
mit torzulattal fenyeget a vég ---
S az elme kis mentségei, a szép
szavak, hogy gyermekeimért,
s hogy a világ maga is belehalna ---
Pedig hát még mi újat mondanék?
Egy ölelés, egy ebéd örömét?
Vagy félelmem, mely megfojt ébren, alva?

2

Félelem – mitől? Nem a fájdalom
rettent! Felőlem tűszúrásai
döfölhetnek; egészen más, ami

bánt: az, hogy magam *tudni* akarom;
nem épségem, hanem a tudatom
féltem és vágyom továbbmenteni;
az *úr* borzaszt, s e *horror vacui*
burjánzik bennem vadon, mint a gyom;
őtőle félek, s minden: alkalom,
hogy rettegjek; nem szív és vese nyom,
hanem a nincs; máj s epe tájai
csak vészjelek; ha őket felfogom,
már-már a tagló, amely homlokon
kólint s kiolt, kezd idelátszani.

3

Mit adhatok még? Szűkül az idő,
és szűkül megszokott vackán a lélek.
Úgy félek, ahogy levegőt cserélek,
s a félelem e folyton sűrűdő
rétegei közt (egy-egy új redő
mind arcomon) mint tébolyult remélek
sűrűbb daloktól tettnyi menedéket,
s csak zörgök, forró víz fölött fedő.
Mit adhatok? Van-e bennem erő:
mi hátravan, a mások örömének
ajánlani? Hámba fogni a rémet;
lenni az út végén új-út-verő?
Szűkülve is mosollyal? Lenni ének,
könnyed, mint szellő, súlyos, mint a kő?

FÉLELEM FELÜLNÉZETBŐL

Uram, a víz folyik, és mégis itt marad. S az állóvizek is: a tengerek, tavak. És minden változik. És a minden örök.

Ülök e víz fölött, s félttem az arcomat, uram. Mert elfolyik, miközben itt marad. S mert úgy látom, marad, miközben elfolyik.

Tudom, azért van itt, mert én is itt vagyok. Többé, ha elmegyek, még te sem láthatod, uram. S ha elmegyek, víz-arcom megvakul.

Másíthatatlanul. Most még jó nézni: van. És így sem önmagam e tükörkép, uram.

Ülhetek, nézhetem: visszanez kényesen. S azt nézi vissza rám, mit önlelkem kíván. Hisz nem lát ő, uram.

Ülök e parton itt, és addig is folyik. Csak ha megszün-tem, maradhat meg nekem, kísérhet sohasem hallott új partokig, zúgó víztorkokig, s pezseghet jeltelen, és szólhat valamit. Bár azt a valamit már nem hallom, uram.

Csak hogyha elhagyom, létre úgy szülhetem. Fölé ki nem hajol, azé a győzelem. Ki más arcokban él, akár maga a víz, és folyni sose fél folyóként maga is: szemet deríteni, hajókat hajtani, sebet húsítani, a szomjat oltani, a szikkadó talajt életre bírni holtig – ő lesz az, kire majd a folyó is hasonlít.

Én fölkelek, uram.

A TÁVOLLÉVŐ LENYOMATA

UTÓSZÓ

még egy lélek nagynéha sír:
tárgyát gyász gyönyörűben ---

nagynéha sír - bevégzett ajtó -
emléked új emlékeim ---

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

a napot fekszfűnk és a testünk
nem lel révadásban ismerőre ---

má holten valamiibe kerőlünk -
nem ismerlek től vereműd új.

UTÓSZÓ

még úgy látlak nagynéha sikló-
rángású gyors gyönyörben — — —

nagynéha még — bevágott ajtó —
emléked visszadörren — — —

mint párzás után test a testről
a közös múlttól sorsunk már leválik — — —

levedlettük a berzsenyes bőr
fiatalkori álruháit — — —

a napon fekszünk és a testünk
nem lel egymásban ismerősre — — —

mi hajdan valamibe kezdtünk — — —
nem ismerlek föl semmiről se.

ARCOK

Látod ez itt a kamasz aki félt a misztériumtól ami a lány
volt borzongató varázs delejes másféleség

A diák akit megverték és aki visszaütött arcán kezén az
idegenség undora

A férfi a símogató a símogatot ki csak szomorúságát
szögezhette a csalás ellenébe

A hős kinek vallomásokkal és zacskós töpörtyűvel ál-
doztak fürdőruhás najádok

A gyáva kit összezsugorított a fejevadász féltékenység

A bonviván kinek matracán elvérzett az anyai intelmek
klarisszacsapata

A hiú ki úgy költözött a szerelembe mint egy családi
villába

A kifosztott ki jószóért szomszédoknál kilincsel

A gondtalan kinek ujjai színes petárdákat pattintottak

Látod ez itt az aki és aki nem és akiről nem tudható
melyik

Hogy is választhatnád valamennyit

A LEVÉL

— — — mert persze beviszem neked az illető levelét ez így sportszerű s ha nem épp az én magzatom életéért viaskodnál akkor is hősiesség persze Mucius Scaevola keze a lángok közt éget hát éget mit tehet róla elküldték beviszem be kell vinnem s persze biztató és könnyed mosollyal (erkölcsi normáim!) de persze kialvatlanul és kihűlve és kicsontozva és dohánytól lepedékes szájpaddal s közben persze az átfedés a kétféle szorongás stressz-feszülése a gyomoridegekben a megmarad-e nekünk s megmaradsz-e nekem kettős kérdőjele meg persze a méltatlanság-érzet valahol hátul hogy milyen ide nem illő és ostoba ez az egész sőt szennyes is bizonyos vonatkozásban igen a hamis arányok miatti szégyen de persze az összefonódás fölmérésének hiúsága is a fogalmazásé mely egyetlen szilárd szövetségesem miközben viszem be neked az illető levelét és BUKREPEDÉS hallom TALÁN LETAPAD és látok egy láthatatlan parányi arcot mely te vagy és én vagyok s persze megint rágyújtok s viszem a levelet a főváros extraszisztóléi közt s talán letapad gondolom talán még letapadhat szerelmünk burokrepedése — — —

NEL MEZZO DEL CAMMIN

Nehezen hordlak. A lélek valóban
érzékenyebb, ha a test lankadóban.

Tudom: mi eztán ütne át, a seb
be nem hegedne. Minden véresebb

és véglegesebb is, mint vala máskor.
Korosodván, félek az árulástól.

Mímelhetnék tán közönyös fölényt
szerelmi bajvívások hőseként,

de bennem az *én* régóta *mi* ketten,
új összetétel, széjjelszedhetetlen;

mint bőr, mint agykéreg, mint anyaméh
borítlak s viszlek – milyen sors elé?

kézen fognálak, el ne távolodhass,
szorítanálak, ablakot sarokvas,

– kötnélek pányvára is – nem lehet,
csupán a romló, rágó idegek

pányvája feszül; vesztettem: szabad vagy;
és győztem: megőriztelek magadnak;

hát látod, győzelem a vereség
és vereség a győzelem – felét

adja az élet mindennek; de balgán
én mindig csak a rosszabbat akarnám,

a szakadatlan diadalt, amely
fél-önmagammá satnyítana el.

Mi kéne hát? Hogy tőlem elrugaszkodj?
Hogy belém olvadj? Nem tudom, csak azt, hogy

olyan nehezen hordlak, mint aki
a tulajdon halálát hordja ki.

A TÁVOLLÉVŐ LENYOMATA

a szoba röntgen-képén
elváltozások

meszes góccok jobbra tágulat

szívműködés gyorsabb a szokásos
ürülés telés eltér a ---
alkalmasint idegi alapon

balra a falon borsónagyságú

egy kicsit oldalt fordul
úgy

nyugodtan lélegezni
mint az ablakok

DEBRECENI ELÉGIA

K. J.-nak

Mily görcs vagyok   Tudtam nem adhatok
Egyebet fájdalmas kalandnál
Miféle ördög szállt belém ahogy
Előttem elsuhantál

Ünő-testű   meg merted vallani
Reményedet hogy bennem lombosodjon
De mit adhattam volna én aki
Egy másik szerelemben vagyok otthon

Mit akart kölyök önmagam
Százszor megbántam azt az estét
Hisz tudtam köztünk csak válásra van
Nem lehet más egyezés

És mégis köszönetet mondanék
Korosodó kit nyúz idő s idegbaj
Mi neked kín volt nekem haladék
Ifjúság amely újra meghal

Nagyerdő szélső bokrai
S te hold-itató bánat a szemekben
Még hírt adtatok mindarról ami
Már utolérhetetlen

1972. október

ESTE

A kemény élek, mint a kiskutyák,
alvásnak gömbölyödtek.
Ma messze vagy. Ma nem hajlok reád.
Benned virrasztok, nem fölötted.

SZERELEM

A konyha vizes kövén
Táskás szemmel
Tekint föl térdeltéből
Venus Anadyomenae
A leple koszos pongyola
Kezében fölmosórongy

MESSZESÉGEK

TÁRIJESI GROTESZT KAK

Theridion

Tíz évvel ezelőleg Csergő völgyében, téli-nyári kényvel
megszórt szőlő pusztaiban, zöld nyári ingben,
páros mekkaiban, mint a szél becsorgott. A kis
buddha Sárka-Béni gondolt ki kupa a csodálatos mé-
ly, de ő nem látta a földet, hanem a szélcsórt. Hogy

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

nek vagy helybe terjedő madálokra pusztaiban karkuk-
kol a madárfalkákra. Nézi is a földet a szél, amelynek
maga a szélcsórt.

Árka és Béni

Tíz évvel ezelőleg a szélcsórt, a szélcsórt a ha-
nyaló minden karkuk kollektív, hadd a szélcsórt, mint a
karkuk kollektív. Ott a szélcsórt a szélcsórt.

PÁRIZSI GROTESZKEK

Történelem

Tours-i Szent Gergő utcájában, félrúd kenyérrel meg némi sajttal poroszkálok, zöld nyári ingben, piros mokasszinban, mint afféle bennszülött. A kis ivóból Sainte-Beuve sandít ki kupica calvados-a mellől, de ő sem ismeri föl bennem a jövevényt. Hogy miért nincs rizsporos parókám? Gondolhatod, *mon vieux* : tisztítóba adtam!

Egy Studebaker ránk túlköl. Ejnye már, nyavalyás modernjei. Ezeknek csak amolyan turista-érdekesség a mi kis macskahúgyszagú kerületünk, ahol még a lomha, paposan riszálkodó patkányok is verseket írnak, vagy hetyke torlasz-indulókat pengetnek farkukkal a kanálisrácsokon. Nem is szólván arról, amelyik netán enciklopedista.

Rue de Buci

Pompás tengeri szél szaladgál. Meglobogtatja a hazulról frissen kapott levelet, hadd csattogjon, mint a kalózlobogó. Orromon idült mosollyal, a szerelem

ronthatatlan felségjelével hajózik át a rue de Buci zsvajgó piacán. Óriási Perrier-s palackok úsznak szembe a fűszeres boltja felől; üzenet persze nincs bennük, dehát elégedjünk meg napi egy híradással.

A bisztrókban vidáman csilingel az automata golyósjáték. Ha az ember megfelelően irányítja a golyókat, kigyullad egy lámpa, a gép átalakul földfeletti villamossá és elvisz hazáig.

Molière

A szobából, amelyet fennkölt rendetlenségem átmeneti főhadiszállásául rendelt a véletlenek kétségkívül franciás kockajátéka, egy sufni nyílik. A sufniiban – egyre fennkölt rendetlenségem jegyében – mindenféle lomok, bőröndök (rajtuk két tiszta ing), arrébb domborodó kupacban csomagolópapír.

Itt volt Molière hajdani színházának öltözője. Itt hagyták. A Mester esténként ma is be-betér, szórakozottan végigméri a kellékeket, eldúdolja – bár kissé hamisan – az *Une mèche de cheveux* című slágert, majd rápillantva vekkeremre, elordítja magát: „Színpadra, lányok! Kezdünk!” Azzal még sebtében belekortyol vörösboromba, rámosolyog a már felöltöztetett, színre lépni kész kofferokra, odapaskol a kívánatosan domborodó csomagolópapírra, s bátorító intéssel visszatér a tizenhetedik századba.

Sajnos, mire a függöny fölmeleg, már mindig alszom.

ÚTIKÉPEK

Genval

Zöld törzsű fák mögött zöldell a tó
pikkelyes teste. Hattyúszárnyu béke.
E trespedt tájjal mit kezdhet Clio?
Hordók fölött darazsak erjedése.

Brugge

Harangjáték a ferde őrtoronyban,
begina-ház és kis csatornák;
e város – hatszáz éve holtan –
konzervben árusítja múltját.
Kodak kattán. Mennek a boldog,
izgatott turista-csoportok
őrtoronyba és beginászba,
beginászba és őrtoronyba.
Csak a templom előterében
áll elhagyottan, észrevétlen
e táj legelőbb alkotása,
a Michelangelo-Madonna.

Tours

A század elején kitört s dühöngött
egy elefánt – most színben áll kitömve.
Jámbor társai hol vannak? – tünődök.
Csak ő nem került közéjük a földbe.
Körül a házak mind egy kaptafára
készültek. (Egynek sincs hibája,
csak épp unalmasak.)

S egyszerre megráz
az elhibázott székesegyház
fölséges aszimmetriája.

Amboise

A vár alatt, a híd alatt
zubogva folyik a Loire.
Fönn véresek a vén falak,
az oszlopsor halottan áll.
Zubogva folyik a Loire.
Felkötött szolgák inganak.

A Szent Bertalan éjszakán
(a Loire zubogva folyik)
az erkély nagy oszlopsorán
(a Loire zubogva folyik)
lengett és bókolt mindahány.

Ki emlékszik a gyilkosokra ?
(A Loire-nak itt nagy a sodra.)
De ma is ott leng mind a szolgál.
(A Loire csak folyik zubogva.)

Chenonceau

A világ közepe volt e kicsi
szoba (mely alatt halkán dudorász
a folyó), e zug, ahol Medici
Katalin dúdolt, mint lenn az Oise.

Most nem zeng itt korál, se diszkant.
Csönd. Vén kandallók, fahasábok.
Az emléketek ára tíz frank,
királynék, uraságok.

MAGYARÁZAT AZ ALKONYATRÓL

*A Föld mögé bukó Nap
új estét vetít a fejünk fölé*

vagyis az általunk lakott szilárd tömegnek
ama része amely közénk s a Nap közé ---
vagyis a lángoló hélium-halmazatnak
mitől az élet és a hő a szín a fény ---
vagyis hát az idő egy olyan tartamában
mikor a lángoló hélium-halmazat
s közénk az általunk lakott szilárd tömegnek
egy részlete --- vagyis a végtelen világok
egy közel lángoló hélium-halmaza ---
illetve az amely hozzánk legközelebb van
s mégis oly messzire hogy még a fénysugár
is nyolc percig hatol e rémes úron át ---
holott e rémes úr már nem is létezik
hogyha az Orion fekete lófeje
felől --- tehát ama rejtélyes és sötét
folt felől --- sőt az úr helyén összetapadtság ---
pontosabban van is és nincs is rés sehol
és mindenütt --- nos a fény árnyékot vetít
az égre --- vagyis a miáltalunk lakott
szilárd gömbtömeget körülvevő elegy ---

azaz fejünk alá a Föld elé bukó Nap

TÜNDÉRKERT

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

KÉRLELŐ

Piros pille, esendő,
szagos szélért esengő,
rózsabimbón napernyő,
fázós fűvön nagykendő - - -

Színes szárnyú pillangó,
virágokon villongó,
csalitosban csapongó,
lidérclánghoz hasonló - - -

Libbenő és rejtező,
akit hív a zöld mező,
emelkedő, ejtező,
levegőben elvesző - - -

Szellőt szelő kisolló,
becsukódó, kibomló,
te nagyon szép, nagyon jó:
le ne térj az utamról!

JÚLIUSI KÉPESLAP

Víz lobog, ég remeg, izzik a nap,
fut fel a falra a zöld iszalag.

Fut fel a falra a zöld iszalag,
közte a nyár pici gyíkja szalad.

Labda repül, szava játszani hí,
szökken, iramlik a gyors vizisí.

Száll a hajó, fara vad habot ont,
ott meg a cet fia siklik: a komp.

Part közelébe törekszik a hal,
látja, horog lesi, hát elinal,

nádba, hinárba siet: vacsorál.
Néki e tó vize nagy, teli tál.

LÉGIPARÁDÉ

Morajlik a levegőég:
benné száll a repülőgép.

Nagy légcsvár, teli koffer:
ez meg itt a helikopter.

Belőle, mint lengő kendő,
röppen ki egy ejtőernyő.

Folyó várja, motorcsónak,
S a mosoda utolsóinak.

KATICABOGÁR

Pöttyös Kata, pici vércsepp,
ki pottyantott ide téged?
Fű hegyében így ragyogni
miféle seb hullajtott ki?

Gyerek lépett tán a kőbe
s véres lett a lába tőle?
Vagy tán a fű maga vérzik?
Vagy a nyár, mely elenyészik?

Pöttyös Kata, pici vércsepp,
ne eredj még röpülésnek!
Addig van nyár, amíg nézlek,
pici vércsepp, pici élet.

ŐSZI SZÉL

Hol vagy, nyár? Ősz van már:
réten a szél csuda gyorsan jár.

Vízen túl, úton túl
áglekopasztani dül-fül-fúj.

Megrángat vén fákat,
sárga levél-kerekén vágat.

Nézd csak hogy fut – hipp-hopp!
Télnek elébe visz egy titkot.

Kergetnéd? Kérdeznéd?
Hasztalan: el sosem érhetnéd.

Szökkenj bár, libbenj bár:
elfut a szél, soha meg nem vár.

SEHOLVÁRI

Seholvári tökkelütött
nagy lakomát főzött-sütött – hú!

Egy fej kelt megtöltött tökkel:
ez volt ám csak a töltött kel – hú!

Öntött reá savanyú bort,
hogy nézni is sanyarú volt – hú!

Szórt rá mákot és uborkát,
diós hurkát, májas tortát,
cukrot, lisztet, sót, darát,
rántott ürge sódarát – hú!

Miattad volt, kelkáposzta,
a vendégek eltávozta – hú!

TESTVÉRHÍVOGATÓ

Nőj hamarébb, baba, kistestvér,
Hadd tekeregjünk kettecskén
Kertek alá meg a cserjésbe,
Én és te, én és te - - -

Csudajó dolgunk lesz együtt,
A világ fáját megszedjük,
Bújjuk a rétség szép zöldjét,
Fújjuk az ég kék léggömbjét.

Alja kufárja, ha orrol ránk?
Talpa alatt két forró láng:
Mi vagyunk, mi leszünk égése,
Én és te, én és te - - -

Hanem a szegény, az hozzánk áll,
Vele fürdünk meg a forrásnál,
Mi a kenyerünket szétosztjuk,
Mint a csibéknek a kotlós tyúk.

Két kicsi fecskék, felszállunk,
Patakok partján meghálunk
– Mosolyog a fa mögül a hold mécse –
Én és te, én és te – – –

Göncöl szekere a röppentőnk,
Harsány kukori az ébresztőnk,
Téli szakállunk: hópolyhek,
Hozzuk a, visszük a jókedvet.

Már soha másként, kistestvér,
Kopni is együtt, kettecskén,
Ahogyan a bunda s a bélése:
Én és te, én és te – – –

A CSODATEVŐ

ASSZOCIÁCIÓK

Imre emlékére hullt a nyár.
Az ősi hűségnek szent szellem.
Báncsi megírta. Sok évre múlt.
Azt mondják, hátifantában.

Október vérszékelye

És hűség, és fegyver.
Pusztán a név meg a gyűlés.
Még csak a nép, hogy a név.

Célra a csipri a nyelv.
Országos Széchényi Könyvtár

S még emlékezik a bizonni él:
Még a név a név.

ASSZOCIÁCIÓK

Ismét emlékké halt a nyár.
Az ősz hűvöset szusszan.
Bandi meghalt. Sok éve már.
Azt mondják, hastifuszban.

Október véraláfutás
a hűlő testü földön.
Puskatus ölte meg Gyulát,
talán csak épp, hogy öljön.

Csörren a cserfán a levél.
Később hull, mint a többi.
S még cselekszik is, hiszen él:
vadját a szélbe zörgi.

VÁROSMAJORI ELÉGIA

Megfeszül a szél, mint kutyán a szíj.
Gesztenyék barna sortüze ropog.
Az eső ezüst tollhegyekkel ír
őszet a sárga kavicsra, kapkodnak a
tölgyek, kiejtik tenyerükből
a gyerekzsivajt, s akár a fa,
reszketek én is egyhelyben állva,
keresem az elinalt időt, fogvatart
egy lány rajza az üres levegőben, a karja, a szája,
mely időtlen, mint a nyár, s szomorúbb, mint e park,
s mögötte fegyvertelen emlékek menete lépdél,
füstízű délutánok a csőre-töltött éggel,
köpködő vagányok, lőporillatú
egyenruhák, a hátamon batyu,
s az elsüllyedt világ, hogy kié a labda,
s a tizenegyest ki fogja rúgni,
szépen szólt a banda, a rezesbanda,
a bombardonon torzan tükröződtek
a kisbakák utolsó randevúi,
és sírt a lány, és hősi volt az attack –,
két cintányér közt végleg elmaradtak.
Mefeszül a szél, mint kutyán a szíj.

Emlékek romja, iszonyú halmaz
fog körül, esik, s mint bombaverésben,
az ember csak néz, vár és újra fogalmaz,
hisz kinek egyszer más dolga lesz még,
nem tehet mást, mint hogy mindent megértsen,
elfutni nem tud – hova is futna? – hát
hallgat és egyhelyben marad, mint a fák,
s elzúgja magában a tavaszi leckét.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ABSZURD DRÁMA

A vitrinben az ezüst kés
narancsok meleg vérére emlékezik.

De a szatócsok nem tudnak
semmiféle narancsról,
az ezüstmívesek
semmiféle késről.

S úgy hírlík, az asztalosok
sohasem készítették vitrineket.

KETTŐS SÚLY ALATT

Ne higgyetek harsány alázatombnak:
mögötte ott a gőg.

Kettős szerep, mit untig gyakorolnak
az idült felsülők.

Mert a dölyf: antitoxin a röhejre.

Dilettánsok, zsenik
(vagyis hát mind, ki külön él s perelve)
betéve ismerik.

És súlyát is. Hiszen kibírhatatlan,
mint bármiféle póz.

Csak aljasságod nő e daganatban,
valahányszor csalódsz.

Ráadás-kínná lett. Fakasztanád ki,
válnád föl – nem lehet.

Már jobban megaláz, mint bármi, bárki:
reád kövesedett.

Mi egykor védelem volt, elveszít ma.

E kettős súly alatt
nyöghetsz – hiába. Meg ki szabadítna?

Gyűlölöm magamat.

Nyilvános énem beállított fénykép,

s meddőn iparkodom
a vereséghez szokottak fölényét

kinyomni arcomon.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ÖSSZEFORRADT TÖREDÉKEK

Boldizsár Ivánnak

a történetek tudjuk véget értek
csak a törvények metszéspontjai
a pólusok nyújtotta ének
mely elpattan mint a gumi

másként hogy bírná az értelmes érdek
magát kimondani

*

a homlokomon dicsfény nem ragyog
(ne lenne csak közöm a Földhöz
lennék áruló lennék csak közömbös
lennék ki nem vagyok)

*

izgága arról buta erről
a helyem kijelöltetett
csak én nem szoktam meg e gyötrő
világban öntörvényemet

járni egy vonalon
forogni körbe-körbe
egy földgyűrűn amelynek
kiterjedése sincs

*

ha elfogyott a palló
akkor is folytatom
hajamba kap hinár moszat
járok a kék habon

halottas ágyam vízfenék
nyelvem szivacskölyök

mégis láhattok ott vonul
testem a víz fölött

NYÁR

Fölsuhognak a szél gyíkszöld lobogói
Fehér felhők törlik az ég homlokát
Kémények tetők tornyok húznak dél felé
A boldog madarakon üvegáramlás úszik keresztül
Megsimogatja a kéken ingó vízalatti dombokat
Forró levegő altatja a vért
Mozdulatlanul heverve oszlanak múlttá a meztelen
pillanatok

Csak a jegenyék tízezer fürge pikkelye villog

Gyönyörű béke gyönyörű

Elnyújtott kantiléna ez a szombat délután
A bóbiskoló sosem tudja meg hogy a Nap
Roppant napalmbombája robbant fel fölöttünk
Aki nem figyel észre sem veszi hogy
Sugarak nyársán sül a világ
S teli a felszín a vizipókok idegrángásaival
Észre sem
Hogy vérszag festi meg a forró levegőt

Mi lesz velünk

A GYŐZTES

Ő volt, aki nem látta a fákat,
akire a parkok dzsungelt nem leheltek.

Ő volt, aki győzni született,
csuda-cowboy, a gonosz indiánon.

Ő, ki a kisebbek kezéből
a Coltot kicsavarta.

Autója éppily fajta,
hibátlan krómozású.

Suhan, mint szél a fák közt.

Valahol kisgyerek sír.

VALAMI SZERELEM

Az öröklét reménytelen kékje felől
végesen céda örömökhöz

megroppanva az elmulasztott napok
vádjai alatt

a méz fanyar intelmével véredényeinken
szívünkben a társak elrendezetlen dolgaival
tövében tetteink félbemaradt állványzatának

görnyedt hátú asztalok előtt
melyeken vasárnapi kártyák korbácsa csattog

alig hallva már a dobszólók gépfegyver-kelepelését
alig látva a söröskorsók tetején föl-púpozódó
gombaalakú felhők hamufehér virágát
alig sejtve az emberi lélek pihegését
a mechanika fényesre pucolt fogantyúi
s az elhárított felelősség statisztikai mutatói közt

idegen magányok egy-éjszakai haladékát vadászva és
biológiai törvények diadalával tömve be
önbecsülésünk hiányait

s ami a legszebb közben jól érezni magunkat
röfögni az agyatlan vegetáció Kirke-karjai közt
a forintos zenegépek önműködő jókedvével
jaj

valami szerelem kellene itt
egyetlen korty a jövőndő italából
mert fiatal arca van minden következő pillanatnak
s szerelem nélkül elfonnyadnak az esőszagú lányok
mert szerelem nélkül elfonnyad a világnemző
cselekvés
s csak az undor burjánjai tolulnak égre

valami szerelem
az elme és a szív frigye
meg a pataktiszta szóé
mely sustorogva mossa el az útjába csökönysödő
köveket
s csókkal és pofonnal idomítja magához a más-
szándékú medret

valami szerelem
valami szerelem

hagyjátok végre a síma diplomáciákat
oldjátok el magatokat az egyezkedések zsinórjairól
melyeken úgy rángtok valamennyien
mint Vitéz László vagy a táncparkettek foglyai
minden órában elárulva a következőt
mely ártatlan bizalommal indulna felétek

és ne csak a bérért lökjétek magasba az új életek
otthonait

a közöny kicsinyességét falazva bele egy magasabb
horizont emeleteibe

valami szerelem

amitől komolyabb lesz a lélek mint a vonuló darvak
s amitől kikerüljük a cinkosul feloldozó kacsintásokat

valami szerelem jaj

végesen céda örömeiktől
az öröklét reménytelen kékje felé

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Mit nem is tudom, mi a fontosabb

és mi a kevesebb.

A hit-e, vagy igazi halál

A kenyérrel egyenek?

A létely ártógell. Utatok tete

lirikkaj van teli.

Látni körém errefelől az este

sírt leányai.

KÉT ÚJTESTAMENTUMI PÉLDÁZAT

Ultrabal

Gyanús a szó, gyanús az ének.
Barátnak kő, kenyér az ellenségnek.

Ultrajobb

A múltba réved szeme, messze.
Véli: még nincs semmi se veszve.
Máris szegezze
horogkeresztre.

A CSODATEVŐ

Az egész testem megfeszül a fán,
és mit adtam nekik?
Kenyér van, bor van mindük asztalán.
De meddig ér e hit?
Hány nemzedék jön-megy, beérve még
látomásaival,
mert nem igazi kenyér az ebéd
és nem igazi hal?
S ha megkapják (hisz ezért feszülök)
a kenyeret-halat,
álom híján az álmodó szülők
hitéből mi marad?
Már nem is tudom, mi a fontosabb
és mi a kevesebb:
a hit-e, vagy hogy igazi halat
s kenyeret egyenek?
A kétely átszögell. Uratok teste
lázakkal van teli.
Lassan körém ereszkednek az este
sötét lebenyei.

KÉT ÖTLET MISZTÉRIUM

Fohászok füstmárvány oszlopai
tartják a kupolát

A pap fölemeli az összeadás jelét
és a kenyér átlényegül hasadban

A falakon pufók
angyalarc buboréka pattan

Reves térdeplőn méretik
bűn és érdem

A meg nem görnyedőket öt
orgonasíphang szegzi át

Ne kelj fel Ne járj
Lehet hazamenni térden

A TÉLI VÁROS

Sóhajt a tél a jégvirág kinyílik
És kékre fagynak a lovasszobrok
Kőszárnyú galambok feküsznek
elnémult esték szénporában

Őrt állnak az oszlopsorok és
Akár ólomkatonák
Lassu menetbe fognak amint
Megkondul a hegyek harang-szilüettje

A hideg farakás
Az erdő felé fordul még szagával
Benne hajlongó aranyzöld táncok
Emléke dermed ropogó keményre

Vörösrézfényű kocsmaablakok
Pengnek zörögve mint a hamispénzek
Az ajtón egy öröktől készülő
Bögőfutam az útra tántorul

Kutyavonítás mered fölfele
S az ónos égre freskóként tapad
A halott folyót sirály búcsúztatja
Sírtábla fehér sírtáblára torlad

Tüzek pattogó vígsága kellenék
Egymásra fénylő orcák hagymaszagú szobákban
Szekrénytetői almák ráncosnéne-mosolyai
Órák ketyegő emberi csöndje

Vagy dal kéne dal hogy piros zászlóival
A tagolt térségek gyászát elűzze
S felcsapódó ablakok reggeli tornája jöttén
Megbozsgassa a didergő levegőt

Roppant kövek alján állnak a szeretők most
A remény műemlékei
S összeszorul a szívük mikor eszükbe jut
Milyen magányosan ülnek a padok a parkban

TÉLVÉGI JEGYZETEK

Apránkint kitavasodik. A sziget fái alatt lassan és érzelmesen romolnak a házasságok. De a virágárúsító asszonyok továbbra is bebugyolálják testüket téli gönceikbe.

Meg se moccanunk, ahogy az évszakok hurkai nyakunkra fonódnak. Elég, ha tudjuk az idő lasszóvető kezét. Szabott pályánk van, nagyjából kiszámítható. Ehetsz, ihatsz még néhány esztendeig. Még jut idő orrukra koppinthatni az idegesebb kamaszoknak.

A fák is régen beletörődtek, hogy nem szaladhatnak el, s nem lehet lila lombjuk. Hát azért mondom.

*

Néha, alkonyattájt, orrot mutat egy árnyék a falon. Csepürágó Puck: hangtalan vihogással figyel az egybefonódott szerelmeseket, kik egymásra feszítve váltanak meg önmaguk. Ügyetlen játszik, senki se törődik vele, szerelem után az ember mégis sejteni kezdi, hogy valamit megint nem sikerült kimondania.

A szekrény tetején egykedvűn szaglanak a ráncos almák. A maguk részéről lemondtak arról, hogy magasabb fokra szerveződjenek.

* TELVÉGI BEGYZTEK *

Mindazonáltal nem tagadható az alkotás gyönyörűsége. Nincs fölemelőbb érzés egy helyére tolt akta látványánál. Érthető a nagy mesterek délceg tartása vasárnap délelőtt a gyerekkocsi baloldalán, s később a keresztszülők ebédjén.

*

A gyermekek nevetségesek. Mindenáron nőni akarnak és egyre-másra kérdéseket eszelnek ki. Azt hiszik, előnyös a számukra, ha mielőbb ki tudják számítani, mennyi a különbség egy arany tallér meg egy elhasznált villamosjegy ára közt. S amikor végül a földön való fárasztó játszadozás helyett kivívnak egy kényelmes házmesteri állást, az édesanyák szívét a büszke öröm sokáig dobogtatja.

*

Nemsokára előkerülnek a labdák, s döngeni kezdenek a kijelölt térségeken. A süvölvények hangos rikoltozással loholnak majd a kijelölt órákban mögöttük. Szabott és jóra való örömök virulnak majd kövön, pázsiton.

S a stadionok gigantikus betonszörnyeinek ormát rohammal beveszik a filozófusok, a halhatatlan bélyeggyűjtők meg az ócskapiac zsidóbarátjai.

Az úrhajóból kitekintők varázslatos kék villózást látnak maguk alatt.

*

Csibike, a kis kávéházi kurva, aki az élő világnak ugyanabba a rendjébe tartozik, mint Einstein vagy Lenin, a második konyak után elmegy az illetővel. Szőke hajának loboncos hullámzását meghatározó érdeklődés kíséri.

Aranyszínűn remeg a szesz az aprócska poharakban. Van miért élni.

A férfi fizet, aztán elindulnak. Irtózatossággal, pörögve száguldanak a Herkules csillagkép felé.

A HŐS

Elment szavatolt hatalmából.

Otthagytott bankot, bársonyszéket.

Ünnepeljétek Che Guevarát.

Más országba ment el Guevara,
idegen erdőbe, veszélybe.

Ünnepeljétek őt, a bátrát.

Statisztikákkal, intrikákkal
vesződni? Inkább szentnek állt ő,
a tiszta képlet harcosának,
ki látja, kire kell tüzelni,
ki igent s nemet külön láthat
és fölismeri öltözőkük.

Ünnepeljétek Che Guevarát.

Ügyiratok, rendelkezések
elől halottnak állt Guevara,
csonka tetemnek, példaképnek,
embermilliók zászlajának.

Ünnepeljétek őt, a bátrát.

Elment a félig-győzelemből,
visszaállt dühös nincstelennek,
visszaköltözött ágyból rögre,
egyszerűbe a bonyolultból.

Ünnepeljétek hát Guevarát.

A kishitűt, ki odahagyta
a munka legkeservebbjét,
a csatákat önnön magunkkal,
kis érdekekkel, gyávasággal,
közgazdasági mutatókkal,
álarcos eszmék zavarával;

ki csak a fegyverek szavában,
de nem bízott saját agyában;

ki felszarvazta, amit kezdett;

ki a posztjáról félreállott;

szinezzétek ki hősi énjét

a merészen is ostobának,

annak, ki torzón hagyva művét,

inkább elvonult tanmesének,

legendát dagasztó halálnak!

Ünnepeljétek Che Guevarát.

VITA AZ IFJÚSÁGRÓL

Miért a forrófejű ifjakon
vágynak, uram, kitölteni haragját?
Valóban ők-e kertünkben a gyom?
Nem akik miatt nyugalomuk feladják?

Vajon kétféle rossz közül, uram,
miért az okozatot ostorozza?
Akinak legalább eszménye van,
nem jobb erkölccsel hajlik-e a rosszra?

Egy régi emlék oktat engem így;
ennek is tüzes ifjú volt a hőse.
Meggyalázhatták őt és terveit,
mehetett falnak: fölkelte. S újra győzte.

Kész volt valónak hinni a mesét,
szárnynak, amellyel – vélte – egekig jut.
Kiröhögtek a mesélők ezért,
de én – baj ez? – szeretem ezt az ifjút.

Mesemondóit persze megvetem.

(A jó mesélő másképpen reális.)

Dehát a fiatalság szertelen.

Álmodjon bármiről: legyen, de máris.

Az éltésnek eszébe jut a fal

és mindennek az ellentéte rögtön.

(Hogy vereségben van a diadal,

s csak tévedőnek kell, hogy mennydörögjön,

meg más efféle.) Nem a düh kevés,

ha fejtűbe bújtat már a múltunk:

csak mámorunk. A pengevezetés

bölcsebb, ha hátrálni is megtanultunk.

Hanem ki elfelejti, mire kell

a visszakozás okos tudománya;

kiben a régi tűz csak pincszer;

ki azt lesi, miként léphetne hátra;

az, aki már csak védelmére kész

(vagy arra sem), mert nem hisz szerepében;

ez a biggyesztő „mért-épp-én”-vitéz,

ez a csupán szeszgőzben „ki-ha-én-nem”

megérett rá, hogy mesélő legyen,

kényből kelő a pakli kártya mellől,

halálba zabálódó jeltelen,

ki mindenre addig legyint, míg eldől!

Ő az, kit látva gyűjtogatni jön
a tiszta álmú sihederek kedve – – –
Hogy ostobák? Persze, uram, de ön
tartozni melyik fajtához szeretne?

Hasát tömi az egyik és böfög,
a másik rongyot ölt és feni kését.
Egy tompult és egy lázas agy között
melyikből villan föl inkább a szépség?

Azt a fiút is ezért szeretem,
ki ködből szárnyat álmodott magának,
s most ráncok mögül is kiszól: „Jelen!
Nem csupán halni születnek a bátrak!”

Hát ajánlom, jegyezze meg, uram
(bár kétséges, hogy igazán megérti):
az igaz – dühös. És dühös ugyan,
de vívni is tud. S azt is, hogy *miért* ví.

1972. december

ARS VIVENDI

Mindannak, ami él, növése lenni.
Emberi locsogás mögött az ige súlya.

Hajlani igen; megtörni soha.
Egy lappangó rend előőrseként.

Nem elég lefogni a késelőket,
gazt irtani, a bor árát emelni.

Diákszállásról kiűzni a csókot,
vagy könyvre nyomni ostobák fejét.

Magasztos eszme sem tehet igazzá,
ha nem tisztelem, ami eleven.

Hát botrányt is, ha kell! Semmi szabályzat
vagy házirend nem tesz bikát heréltté,

frigiddé tehenet. A halak ívnak,
nem kérdve, hol. És nemcsak az oroszlán

bődülhet el, hanem a borju is.
És egér is cincoghat fontosat.

Sínek? Nem villamos e nemzedék,
hogy jövőjébe zörögve guruljon:

lépni akar! Ahogy viszi a lába.
De konok is: ha meglöknéd, megáll.

Bízz erejében – úgy bízol magadban.
Csak az leszel, ami belőled út.

1972. december

OSZK

TARTALOM

Keltezés helyett

FÉLELEM FELÜLNÉZETBŐL

Angyal	9
Hideg arany	10
Vágóhídon	11
A gyermek	12
Lejtmenet	13
A folyam törvénye	14
Öröklét	17
La Strada	18
Paul Chaulot halálára	20
Strawinsky	21
Kettő	23
Dózsa	24
Az éjszaka három órája	25
Volt emberek kara	27
Egy földlakó szól	28
Vaku 1-5	29
Távlat	31
Az emlék	31
Az örvény	32
Átváltozás	33

Hármasoltár	34
Félelem felülnézetből	36

A TÁVOLLÉVŐ LENYOMATA

Utószó	39
Arcok	40
A levél	41
Nel mezzo del cammin	42
A távollévő lenyomata	44
Debreceni elégia	45
Este	46
Szerelem	46

MESSZESÉGEK

Párizsi groteszkek	49
Történelem	49
Rue de Buci	49
Molière	50
Útiképek	51
Genval	51
Brugge	51
Tours	52
Amboise	52
Chenonceau	53
Magyarázat az alkonyatról	54

TÜNDÉRKERT

Kérlelő	57
Júliusi képeslap	58

Légiparádé	59
Katicabogár	60
Őszi szél	61
Seholvári	62
Testvérhívogató	63

A CSODATEVŐ

Asszociációk	67
Városmajori elégia	68
Abszurd dráma	70
Kettős súly alatt	71
Összeforradt töredékek	73
Nyár	75
A győztes	76
Valami szerelem	77
Két újtestamentumi példázat	80
Ultrabal	80
Ultrajobb	80
A csodatevő	81
Misztérium	82
A téli város	83
Télvégi jegyzetek	85
A hős	88
Vita az ifjúságról	90
Ars vivendi	93

FELELŐS A SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ IGAZGATÓJA
FELELŐS SZERKESZTŐ VARGA KATALIN
MŰSZAKI VEZETŐ JÁNOSA ISTVÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ PÓLYA LAJOSNÉ
A BORÍTÓ- ÉS KÖTÉSTERV URAI ERIKA MUNKÁJA
A KÖLTŐ FÉNYKÉPÉT ZÁHONYI IVÁN KÉSZÍTETTE
MSZ 5601-59 ÉS 5602-55 · MEGJELENT 1974-BEN,
5 A/5 TERJEDELEMBEN

SZ 2054-1-7475

74,1998.66-14-1 ALFÖLDI NYOMDA, DEBRECEN

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

BEJELŐS A SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRÓZÁS SZÁMÁRÓL
MELŐLŐK KÖZLEKEDÉSI VÁRSZÁGI KATAJIN
MŰSZAKI VEZETŐ JÁRÓSA NYVÁN
MŰSZAKI ELERTEZTŐ PÓLYA LAJOSNÉ
A KÖRÍTŐ- IS KÖNYVTÁRNY USAI ENKA MŰHEJÁJA
A KÖRÍTŐ NÉVELÉST ZÁHONYI IVÁN RÉSZTETTE
1922. 10. 15. IS 1923. - MŰHEJÁR 1924. JEN.
I. A. S. TERJEJELMÉN
IS. 1024-1075
1924. 10. 15. ALFÖLDI NYOMDA, DEBRECEN

9.-11

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár